

E. Questions & answers derdelanders Oekraïne

1. Beëindiging tijdelijke bescherming.....5

- 1.1 Is 4 september 2023 een harde deadline voor het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders of kan deze weer verschoven worden?.....5
- 1.2 Welke derdelanders vallen per 4 september 2023 niet meer onder de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB)?.....5
- 1.3 Wanneer wordt de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verwacht over het pilotproces van de IND over het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders?.....5
- 1.4 Hoe gaat het Rijk ermee om dat advocaten al klaar staan om in beroep te gaan tegen de intrekking van het verblijfsrecht voor derdelanders?.....5
- 1.5 De derdelanders weten al heel lang dat op 4 september 2023 de tijdelijke bescherming wordt beëindigd. Is het mogelijk om 28 dagen vóór 4 september de tijdelijke bescherming te beëindigen?.....5
- 1.6 Wie is er verantwoordelijk op/na 4 september voor de derdelanders?.....6

2. Verblijfsrecht in Nederland.....7

- 2.1 Hebben derdelanders een verblijfsdocument?.....7
- 2.2 Krijgen derdelanders een W-document?.....7
- 2.3 Hoe weten gemeenten welke derdelanders in de gemeente verblijven?.....7
- 2.4 Welke IND-code krijgen de derdelanders van wie de asielprocedure is afgewezen, maar die nog wel tot 4 september 2023 onder de RTB vallen? Hoe zien gemeenten dat een asielaanvraag is afgewezen?.....7
- 2.5 Hoe en wanneer worden de gemeenten geïnformeerd over voor wie het recht op opvang vervalt?.....7
- 2.6 Krijgt de gemeente ook te horen welke derdelanders een status krijgen toegekend en WEL mogen blijven?.....8
- 2.7 Wat gebeurt er als partners gezamenlijk in de opvang zitten en één van de partners niet de Oekraïense nationaliteit heeft?.....8
- 2.8 Worden derdelanders meegenomen in de 12-weekse overdrachtsperiode vanuit de gemeente naar het COA als zij pas later aangeven dat ze alsnog de asielprocedure willen doorlopen?.....8
- 2.9 Wat is de verblijfsrechtelijke situatie van kinderen van ouders/voogden van wie de tijdelijke bescherming wordt beëindigd?.....8
- 2.10 Wat is de verblijfsrechtelijke situatie van kinderen onder voogdij van Nidos na de beëindiging van de RTB op 4 september?.....8
- 2.11 Wat als de man Oekraïner is en de vrouw derdelander?.....9
- 2.12 Wat als een derdelander een relatie heeft met een Oekraïense ontheemde?.....9
- 2.13 Wordt van derdelanders die afkomstig zijn uit de EU ook na 4 september hun recht op opvang/verstrekkingen/zorg beëindigd?.....9
- 2.14 Wat gebeurt er met: a. de status van een derdelander die emigreert, en wil terugkomen om achtergebleven familie te zien? b. een derdelander die langer dan 28 dagen wegblijft van een locatie? c. derdelanders die eerder zijn vertrokken?.....9

3. Dordelonders die een verblijfsvergunning asiel hebben verkregen (statushouders)..... 10

- 3.1 Krijgt de gemeente te horen aan welke derdelanders een asielstatus is toegekend en WEL mogen blijven?..... 10
- 3.2 In de BRP is code 46 gewijzigd naar code 26, wat betekent dit?.....10
- 3.3 Hoe ziet de financiering eruit voor derdelanders die een verblijfsvergunning hebben gekregen en die nog in de GOO moeten verblijven?..... 10

3.4 Hoe verloopt de huisvesting van statushouders?.....	10
3.5 Hoe zijn deze statushouders verzekerd?.....	10
4. Derdelanders die aangegeven hebben de asielprocedure te willen doorlopen (overdracht aan het COA).....	11
4.1 Hoe weten gemeenten of de doelgroep die een asielprocedure wil doorlopen in de GOO, POO verblijft of zelfstandig woonruimte huurt in de gemeente?.....	11
4.2 Kan er aangegeven worden welke stappen er concreet per provincie tijdens de overdracht gemeente – COA plaatsvinden?.....	11
4.3 Mogen derdelanders in de POO verblijven als zij de asielprocedure willen doorlopen? / Mogen de derdelanders ook hun asielprocedure afwachten in de GOO als de gemeente dat goed vindt?	11
4.4 Wat betekent het aflopen van de RTB voor het verblijf in een gasthuishouden?.....	12
4.5 Kunnen derdelanders zelf een COA-locatie kiezen?.....	12
4.6 Hebben derdelanders nog recht op leefgeld na 4 september tijdens de faseringsperiode? Op welke wijze wordt de gemeente geïnformeerd dat een derdelander- die nu nog in gemeente x verblijft - verstrekkingen ontvangt van het COA?.....	13
4.7 Hoe is geregeld dat beëindiging uitkering leefgeld door gemeenten aansluit op leefgelduitkering door COA?.....	13
4.8 Vanaf welk moment start voor derdelanders de zorgverzekering van het COA?.....	13
4.9 Wie zorgt ervoor dat derdelanders naar de COA-locatie gaan? Op welke wijze is het vervoer naar een COA-locatie geregeld?.....	13
4.10 Heeft het COA voldoende plekken voor de derdelanders die wel een asielprocedure doorlopen?.....	14
4.11 Wanneer horen de gemeente of de derdelanders die een asielprocedure starten geplaatst kunnen worden in een opvang locatie bij het COA binnen en/of nabij de gemeente?.....	14
4.12 Wat dient er te gebeuren met derdelanders die overgeplaatst worden naar een COA locatie en een huisdier bij zich hebben? (bij COA locaties zijn geen huisdieren toegestaan).....	14
4.13 Derdelanders kunnen als reactie op het voornemen tot buiten behandeling stelling van de asielaanvragen, aangeven de asielprocedure toch te willen doorlopen. Worden deze derdelanders meegenomen in de 12-weekse overdrachtsperiode vanuit de gemeente naar het COA?.....	14
5. Derdelanders die alsnog aangeven de asielprocedure te willen doorlopen	15
5.1 In de brieven van de IND wordt aangegeven dat derdelanders zonder asielprocedure vertrekplichtig zijn vanaf 4 september 2023. Kan een derdelander na 4 september 2023 alsnog asiel in Nederland aanvragen?.....	15
5.2 Wanneer moeten gemeenten iemand alsnog naar het COA sturen?.....	15
5.3 Op welke wijzen moeten gemeenten doorverwijzen als een derdelander alsnog aangeeft niet veilig te zijn in het land van herkomst na het beëindigen van de tijdelijke bescherming?.....	15
5.4 Is het alsnog aanvragen van asiel op 4 september te beschouwen als een hernieuwde asielaanvraag waarvoor verwijzing naar Ter Apel nodig is zodat het volledige aanmeldproces doorlopen kan worden?.....	16
5.5 Wanneer wordt bekend waar locatie X is?.....	16
6. Derdelanders zonder verblijfsrecht.....	17
6.1 Kan een derdelander – na het vervallen van de tijdelijke bescherming - nog steeds in de gemeentelijke opvang verblijven als zij de asielprocedure niet willen doorlopen?.....	17
6.2 Hoe weet een gemeente of een derdelander verblijfsrecht heeft in Nederland of niet?.....	17
6.3 Hoe verhoudt het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders zich tot de 28 dagen vertrektermijn?.....	17
6.4 Mogen gemeenten tijdens de 28 dagen van de vertrektermijn van de derdelanders het leefgeld door betalen?.....	17

6.5	Wie gaan de derdelanders fysiek verwijderen uit de gemeentelijke opvang als de tijdelijke bescherming beëindigd wordt?.....	18
6.6	Waar verblijft de derdelander als hij in beroep gaat tegen het beëindigen van de opvang in de gemeentelijke opvanglocatie?.....	18
6.7.	Is het de verantwoordelijk van de derdelander om met een brief aan te tonen dat er nog tijdelijk verbleven mag worden op de locatie?.....	18
6.8	Hoe wordt omgegaan met een derdelander die begin september niet kan reizen vanwege medische omstandigheden (o.a. zwangerschap)?.....	19
7.	Financiën.....	20
7.1	Hoe is vanaf 4 september de bekostiging van de opvang van derdelanders ingeregeld die niet langer onder de Richtlijn tijdelijke bescherming van ontheemden uit Oekraïne vallen? Hoe kan een gemeente de kosten voor derdelanders die overgaan naar het COA declareren?.....	20
7.2	Hoe vindt de bekostiging van eventueel onderdak gedurende de 28 dagen vertrektermijn plaats?.....	20
7.3	De gemeente wil de opvang van derdelanders ook na de 28 dagen vertrektermijn voortzetten. Hoe kan de gemeente de kosten dekken?.....	20
8.	Werk.....	21
8.1	Mag een derdelander met een tijdelijke verblijfsvergunning Oekraïne na 4 september 2023 blijven werken in Nederland?.....	21
8.2	Mag een derdelander met een tijdelijke verblijfsvergunning uit Oekraïne die een buiten behandeling stelling heeft ontvangen en opnieuw asiel aanvraagt werken?.....	21
8.3	Hoe weet een werkgever dat hij een derdelander in dienst heeft die na 4 september niet meer (zonder tewerkstellingsvergunning) mag werken?.....	22
8.4	Hoe worden werkgevers geïnformeerd dat er een derdelander bij hen werkt die na 4 september geen arbeid meer mag verrichten?.....	22
8.5	Kan een gemeente werkgevers informeren dat zij een derdelander in dienst hebben waarvan de bescherming onder de RTB wordt beëindigd?.....	22
8.6	Mag een derdelander tijdens de vertrektermijn nog werken?.....	22
9.	Zorg.....	23
9.1	Ontvangt de derdelander die een asiel aanvraag heeft lopen zorg na 4 september?.....	23
9.2	Ontvangt de derdelander die een verblijfsvergunning heeft ontvangen nog zorg na 4 september?.....	23
9.3	Ontvangt de derdelander die geen asiel aanvraagt nog zorg na 4 september?.....	23
9.4	Ontvangt een derdelander nog zorg tijdens de 28 dagen vertrektermijn?.....	23
10.	Onderwijs.....	24
10.1	Wat zijn de perspectieven voor de derdelanders die studie willen afronden?.....	24
10.2	Mag een derdelander een opleiding in Nederland afmaken?.....	24
10.3	Kan een derdelander een studie voortzetten bij een verhuizing naar een andere gemeente. Heeft dat gevolgen voor de studie?.....	24
10.4	Kunnen kinderen van een derdelander die op een basis of middelbare school zitten de school afmaken? Heeft een minderjarige derdelander tijdens de vertrektermijn nog recht op onderwijs?.....	24
11.	Openbare orde en veiligheid.....	25
11.1	Hoeveel mensen verwacht het ministerie van Justitie en Veiligheid die vertrekken met onbekende bestemming (MOB)?.....	25
11.2	Hoe wordt voorkomen dat men MOB gaat en zich een half jaar later alsnog in Ter Apel meldt?.....	25
12.	Gegevensdeling en communicatie.....	26

12.1 De contactpersoon binnen de gemeente wijzigt, hoe geef ik dit aan?.....	26
12.2 De gegevens van de derdelanders zijn gelekt, wat moet ik doen?.....	26
12.3 Geldt er een vervalttermijn bij de gegevens?.....	26
12.4 Met wie mag ik binnen de gemeente de gegevens delen?.....	26
12.5 Moet ik als gemeente voor een volgend deelmoment nogmaals mailen om de gegevens op te vragen?.....	27
12.6 Op welke wijze kan de gemeente deze informatie inzetten?.....	27
12.7 Waar kan ik mij aanmelden voor het ontvangen van de gegevens van de derdelanders in mijn gemeente?.....	27
12.8 Wanneer kan ik de gegevens van de derdelanders in mijn gemeente opvragen?.....	27
12.9 Wat gebeurt er na september?.....	27
12.10 Wat is de eerste stap die door de gemeente genomen moet worden om gegevens te kunnen ontvangen van de IND?.....	28
12.11 Welke check moet ik als gemeente doen op m.b.t. gegevensuitwisseling, beheer en beveiligingsmaatregelen?.....	28
12.12 Welke gegevens van de derdelanders krijg ik?.....	28
12.13 Worden deze Q&A's geüpdatet?.....	28
12.14 Hoe weten gemeenten wie welke brief vanuit het Rijk heeft ontvangen?.....	28
12.15 Hoe weet Vluchtelingenwerk Nederland (VWN) wie derdelanders zijn?.....	29
12.16 Is in de algemene brief van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) ook een toelichting op de vertrekopties opgenomen?.....	29
13. Overige vragen en antwoorden.....	30
13.1 Is uitschrijving uit BRP hetzelfde als intrekking van de RTB?.....	30
13.2 Is er ruimte voor gemeenten om een eigen handelingsperspectief te ontwikkelen?.....	30

1. Beëindiging tijdelijke bescherming

1.1 Is 4 september 2023 een harde deadline voor het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders of kan deze weer verschoven worden?

De IND beëindigt de tijdelijke bescherming van de derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne per 4 september 2023. De voornemens tot beëindiging van de tijdelijke bescherming zijn al door de IND verzonden. In augustus zal de IND de bescherming individueel per beschikking/besluit formeel beëindigen. Het kabinet is niet voornemens om de tijdelijke bescherming voor deze groep derdelanders te verlengen.

1.2 Welke derdelanders vallen per 4 september 2023 niet meer onder de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB)?

Derdelanders die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden (bijvoorbeeld voor werk of studie) en die reeds ingeschreven waren in de BRP vóór 19 juli 2022 hebben recht op tijdelijke bescherming onder de RTB tot 4 september 2023, tenzij zij als gezins- of familielid van een begunstigde onder de RTB blijven vallen. Ook derdelanders die in Oekraïne internationale bescherming genieten blijven onder de RTB vallen.

1.3 Wanneer wordt de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verwacht over het pilotproces van de IND over het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders?

De IND heeft in 12 (pilot)zaken reeds een besluit tot beëindiging tijdelijke bescherming genomen. Op vrijdag 14 juli 2023 is het eerste beroep in een pilotzaak op zitting bij de rechtbank behandeld. De rechter heeft aangegeven dat binnen vier weken uitspraak wordt gedaan. De eerstvolgende rechtszaak vindt op 27 juli 2023 plaats. Na een eerste uitspraak door de rechtbank kan er in hoger beroep worden gegaan en kan een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgen. Wanneer een eerste uitspraak door de Afdeling wordt gedaan is daardoor niet te zeggen.

1.4 Hoe gaat het Rijk ermee om dat advocaten al klaar staan om in beroep te gaan tegen de intrekking van het verblijfsrecht voor derdelanders?

Het is eenieders recht om tegen de intrekking van een verblijfsrecht in bezwaar dan wel beroep te gaan bij de rechter. Het is aan de rechter om hierover te oordelen. Het doel van de pilot van de IND is overigens om vervolgzaken te voorkomen. Hierbij kan een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State behulpzaam zijn.

1.5 De derdelanders weten al heel lang dat op 4 september 2023 de tijdelijke bescherming wordt beëindigd. Is het mogelijk om 28 dagen vóór 4 september de tijdelijke bescherming te beëindigen?

Nee. Derdelanders die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden (bijvoorbeeld voor werk of studie) en die reeds ingeschreven waren in de BRP vóór 19 juli 2022 hebben rechtmatig verblijf op grond van de RTB tot 4 september 2023.

1.6 Wie is er verantwoordelijk op/na 4 september voor de derdelanders?

Deze groep is vanaf 4 september 2023 vertrekplichtig en dient binnen de aan hem/haar opgelegde termijn van 28 dagen Nederland te verlaten, tenzij de derdelander heeft aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen. In het geval van een asielprocedure ligt er een verantwoordelijkheid bij de IND en het COA. Voor het verzorgen van COA opvang is het Rijk afhankelijk van het aanbieden van locaties door gemeenten. Bij het werken aan vertrek uit Nederland kunnen de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ondersteunen. Gedurende de vertrektermijn van 28 dagen kan de derdelander nog onderdak worden geboden vanuit gemeenten. Voor meer informatie hierover, wordt verwezen naar bijlagen D.1 *handelswijze vertrek derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning voor Oekraïne* en D.2 *handelswijze beëindiging en weigering vertrek opvang* van het informatiepakket.

2. Verblijfsrecht in Nederland

2.1 Hebben derdelanders een verblijfsdocument?

Ja, zij hebben een O-document (Ontheemden-document) van de IND ontvangen zodat zij hun rechtmatig verblijf in Nederland kunnen aantonen, tot het moment dat dit rechtmatig verblijf op basis van de RTB zal worden beëindigd op 4 september 2023.

2.2 Krijgen derdelanders een W-document?

Ja, derdelanders ontvangen vanaf 4 september 2023 een W-document wanneer zij hun asielaanvraag voortzetten en er voor 4 september 2023 nog geen besluit is genomen op de asielaanvraag.

2.3 Hoe weten gemeenten welke derdelanders in de gemeente verblijven?

Hierover worden de gemeenten geïnformeerd door de IND. Daarvoor is een gegevensconvenant tussen IND en gemeenten gesloten. Gemeenten ontvangen de BSN-nummers van derdelanders in hun gemeente en gegevens of iemand wel of niet onder de RTB blijft vallen per 4 september 2023. Op basis van het BSN-nummer kunnen de gemeenten het adres achterhalen. De nog te volgen momenten van informatiedeling vanuit de IND aan gemeenten zijn voorzien halverwege augustus en rond 4 september 2023.

2.4 Welke IND-code krijgen de derdelanders van wie de asielprocedure is afgewezen, maar die nog wel tot 4 september 2023 onder de RTB vallen? Hoe zien gemeenten dat een asielaanvraag is afgewezen?

Tot 4 september 2023 blijft de verblijfstitel 46, net als bij de overige ontheemden uit Oekraïne. Dat de asielaanvraag is afgewezen is voor gemeenten gedurende de tijdelijke bescherming (tot 4 september 2023) niet zichtbaar. Vanaf 4 september 2023 is een afgewezen of ingetrokken asielaanvraag herkenbaar aan titelcode 98 (geen rechtmatig verblijf).

2.5 Hoe en wanneer worden de gemeenten geïnformeerd over voor wie het recht op opvang verval?

Halverwege augustus 2023 en rond 4 september 2023 kunnen gemeenten nogmaals gegevens van de IND ontvangen van derdelanders in hun gemeenten die per 4 september 2023 niet langer onder de RTB vallen. Deze gegevensuitwisseling vindt plaats op basis van de gegevensconvenant IND-gemeente.

2.6 Krijgt de gemeente ook te horen welke derdelanders een status krijgen toegekend en WEL mogen blijven?

Gemeenten die statushouders opvangen zijn hierover door het COA per brief geïnformeerd. Voor meer informatie over statushouders, zie bijlage B *Huisvesting statushouders* en de Q&A's met betrekking tot statushouders. Mochten gemeenten hierover nog vragen hebben, dan raden wij aan om contact te leggen met de COA Informatielijn op 088 - 715 70 00 of info@coa.nl.

2.7 Wat gebeurt er als partners gezamenlijk in de opvang zitten en één van de partners niet de Oekraïense nationaliteit heeft?

Wanneer een derdelander een relatie met een Oekraïense ontheemde heeft en er sprake is geweest van samenwoning ten tijde van het uitbreken van het conflict, kan dit er mogelijk toe leiden dat deze persoon ook vanaf 4 september onder de RTB blijft vallen. Daarom beoordeelt de IND elke zaak ten aanzien van de beëindiging van de RTB op zijn eigen gewichtigheid. Mocht een derdelander van mening zijn per 4 september nog steeds recht te hebben op tijdelijke bescherming onder de RTB vanwege een relatie met een Oekraïense ontheemde moet dit spoedig kenbaar worden gemaakt aan de IND. Dit kan als reactie op het voornemen tot beëindiging van de RTB dat de IND al heeft verstuurd.

2.8 Worden derdelanders meegenomen in de 12-weekse overdrachtsperiode vanuit de gemeente naar het COA als zij pas later aangeven dat ze alsnog de asielprocedure willen doorlopen?

Derdelanders die in reactie op het voornemen van de IND aangeven de asielprocedure te willen doorlopen, hebben in ieder geval recht op opvang door het COA. Zij worden in de 12-weekse overdrachtsperiode van zes weken voor en na 4 september meegenomen. In de praktijk kan dit betekenen dat ook nadat de fysieke overdracht in een provincie volgens de planning heeft plaatsgevonden, op een later moment alsnog een fysieke overdracht vanuit de opvang voor Oekraïense ontheemden naar COA opvang plaatsvindt.

2.9 Wat is de verblijfsrechtelijke situatie van kinderen van ouders/voogden van wie de tijdelijke bescherming wordt beëindigd?

Wanneer de tijdelijke bescherming onder de RTB van ouders wordt beëindigd, wordt deze in de regel ook van de eventuele kinderen beëindigd. Een uitzondering daarop zijn de kinderen die een Oekraïense nationaliteit hebben. Daarnaast kan het voorkomen dat voor de kinderen een ander verblijfsrecht is aangevraagd, zoals asiel.

2.10 Wat is de verblijfsrechtelijke situatie van kinderen onder voogdij van Nidos na de beëindiging van de RTB op 4 september?

Op 4 september 2023 eindigt de tijdelijke bescherming van derdelanders die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden (bijvoorbeeld voor werk of studie) en die reeds

ingeschreven waren in de BRP vóór 19 juli 2022, ook als zij minderjarig zijn. Hiermee is niet langer sprake van verblijfsrecht, tenzij ander verblijfsrecht dan RTB is aangevraagd.

2.11 Wat als de man Oekraïner is en de vrouw derdelander?

Dat betekent dat de vrouw onder de RTB blijft vallen als gezinslid van iemand die onder de reikwijdte van de RTB valt, mits aan de voorwaarden wordt voldaan. Of aan deze voorwaarden wordt voldaan, wordt door de IND getoetst. Als de IND van oordeel is dat de derdelander onder het bereik van de RTB blijft vallen, zal er ook vanaf 4 september 2023 sprake zijn van tijdelijke bescherming. Zolang de tijdelijke bescherming onder de RTB van kracht is, kan in de opvang voor ontheemden uit Oekraïne worden verbleven.

2.12 Wat als een derdelander een relatie heeft met een Oekraïense ontheemde?

Wanneer een derdelander een relatie met een Oekraïense ontheemde heeft, kan dit er mogelijk toe leiden dat deze persoon ook na 4 september 2023 onder de RTB blijft vallen. Daarom beoordeelt de IND elke zaak ten aanzien van de beëindiging van de RTB op zijn eigen gewichtigheid. Mocht een derdelander van mening zijn per 4 september ook recht te hebben op tijdelijke bescherming onder de RTB vanwege een relatie met een Oekraïense ontheemde moet dit kenbaar worden gemaakt aan de IND. Dit kan als reactie op het voornemen tot beëindiging van de RTB dat de IND al heeft verstuurd.

2.13 Wordt van derdelanders die afkomstig zijn uit de EU ook na 4 september hun recht op opvang/verstrekkingen/zorg beëindigd?

Wanneer de tijdelijke bescherming onder de RTB wordt beëindigd, is iemand niet langer ontheemde in de zin van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Dat betekent dat er geen recht op opvang/verstrekkingen en zorg is op basis van de RooO.

Indien iemand de nationaliteit bezit van een EU-lidstaat, heeft hij of zij rechtmatig verblijf in Nederland, maar niet onder de RTB. Deze personen vallen niet onder de reikwijdte van de RTB. Voor meer informatie zie de [pagina van de IND](#).

2.14 Wat gebeurt er met: a. de status van een derdelander die emigreert, en wil terugkomen om achtergebleven familie te zien? b. een derdelander die langer dan 28 dagen wegblijft van een locatie? c. derdelanders die eerder zijn vertrokken?

Derdelanders die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden (bijvoorbeeld voor werk of studie) en die reeds ingeschreven waren in de BRP vóór 19 juli 2022 hebben recht op tijdelijke bescherming onder de RTB tot 4 september 2023. De derdelanders die emigreren, langer dan 28 dagen wegblijven van een opvanglocatie en zich niet inschrijven in een andere gemeente in Nederland of al zijn vertrokken, verliezen hun recht op tijdelijke bescherming onder de RTB. Voor meer informatie over toeristenvisa kan gekeken worden op ind.nl kortverblijf. Let op: derdelanders die zijn uitgeschreven uit de BRP kunnen niet zonder meer weer opnieuw worden ingeschreven.

3. Derdelanders die een verblijfsvergunning asiel hebben verkregen (statushouders)

3.1 Krijgt de gemeente te horen aan welke derdelanders een asielstatus is toegekend en WEL mogen blijven?

Gemeenten die statushouders opvangen zijn hierover door het COA per brief geïnformeerd. Deze brief staat ook op het forum van de VNG.

3.2 In de BRP is code 46 gewijzigd naar code 26, wat betekent dit?

Een verandering van code 46 naar code 26 betekent dat voor deze derdelander een verblijfsvergunning is afgegeven. Het COA heeft gemeenten met statushouders per brief geïnformeerd over de aanwezigheid van statushouders in hun gemeente. Deze brief is beschikbaar via het VNG-forum. Mocht deze brief nog vragen oproepen, dan raden wij aan om contact te leggen met de COA Informatielijn op 088 - 715 70 00 of info@coa.nl.

3.3 Hoe ziet de financiering eruit voor derdelanders die een verblijfsvergunning hebben gekregen en die nog in de GOO moeten verblijven?

Het COA heeft gemeenten met statushouders per brief geïnformeerd over de aanwezigheid van statushouders in hun gemeente, inclusief de financiering van deze groep. Deze brief is ook beschikbaar via het forum van de VNG.

3.4 Hoe verloopt de huisvesting van statushouders?

Alle betrokken gemeenten worden gevraagd om statushouders uit deze groep derdelanders in de eigen gemeente regulier te huisvesten. Statushouders die door gemeenten worden gehuisvest tellen mee voor de taakstelling huisvesting statushouders. Zo kunnen statushouders wonen en werken op de plek die hen vertrouwd is geworden.

3.5 Hoe zijn deze statushouders verzekerd?

Deze specifieke groep statushouders wordt met terugwerkende kracht via de RMA verzekerd. Daarnaast is het van belang dat zij zo snel mogelijk een eigen zorgverzekering afsluiten. Uiterlijk 31 december 2023 wordt de RMA voor deze groep beëindigd.

4. Derlanders die aangegeven hebben de asielprocedure te willen doorlopen (overdracht aan het COA)

4.1 Hoe weten gemeenten of de doelgroep die een asielprocedure wil doorlopen in de GOO, POO verblijft of zelfstandig woonruimte huurt in de gemeente?

Gemeenten kunnen op basis van de gegevensuitwisseling IND-gemeente de gegevens ontvangen van derdelanders in hun gemeente. Dit zijn het BSN en gegevens of iemand wel of niet onder de RTB blijft vallen na 4 september 2023. Op basis van de BSN-nummers kan het adres worden achterhaald.

Het COA maakt in principe uiterlijk twee weken vóór 4 september 2023 bij de gemeenten (die nog niet vóór 4 september in de overdracht zitten) bekend welke derdelanders kenbaar hebben gemaakt de asielprocedure te willen doorlopen en daarmee overgaan naar - de verantwoordelijkheid - van het COA. Voor de provincies die in de planning de overdracht naar het COA vóór 4 september uitvoeren, geldt dat zij ten minste een week voor de fysieke overgang door het COA deze informatie ontvangen. De regiocoördinatoren van het COA zijn hiervoor eerste aanspreekpunt.

4.2 Kan er aangegeven worden welke stappen er concreet per provincie tijdens de overdracht gemeente - COA plaatsvinden?

Het COA heeft 4 regiocoördinatoren aangewezen (noord, midden-noord, midden-zuid en zuid). Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de overdracht van derdelanders die de asielprocedure (gaan) doorlopen. De namen en contactgegevens van de regiocoördinatoren zijn beschikbaar op het forum van de VNG. De regiocoördinatoren zijn/gaan in gesprek met gemeenten op zoek naar een passende opvangoplossing voor derdelanders die de asielprocedure (gaan) doorlopen. Verhuizing naar een COA-locatie is misschien niet in alle gevallen nodig, bijvoorbeeld als de derdelander kan blijven op een logeeradres. Afspraken over opvang en een eventuele verhuizing naar een COA-locatie zijn maatwerk en zal in afstemming met gemeenten en de regiocoördinatoren gebeuren.

In ieder geval worden derdelanders per 4 september administratief overgedragen aan het COA. Dat is belangrijk voor bijvoorbeeld de zorgverzekering (RMA), bereikbaarheid voor de asielprocedure en voorzieningen waarop asielzoekers recht hebben.

4.3 Mogen derdelanders in de POO verblijven als zij de asielprocedure willen doorlopen? / Mogen de derdelanders ook hun asielprocedure afwachten in de GOO als de gemeente dat goed vindt?

Uitgangspunt is dat derdelanders van wie de tijdelijke bescherming op 4 september 2023 wordt beëindigd en die hebben aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen worden overgedragen aan het COA. Derlanders die in de particuliere opvang worden opgevangen en daar - met akkoord van het gasthuishouden - kunnen blijven worden

administratief aan het COA gekoppeld. Als het gasthuishouden niet akkoord is, dan volgt overplaatsing naar het COA.

Voor de fysieke verhuizing naar COA opvang is een gefaseerde overgang georganiseerd die gedurende de zes weken voorafgaand en volgend op 4 september wordt doorlopen. Dertelandsers kunnen tot het moment van fysieke overdracht in de gemeentelijke opvang verblijven wanneer dit vóór 4 september plaatsvindt. Het Rijk vraagt gemeenten voor wie de overdracht na 4 september wordt georganiseerd gedurende deze periode de opvang te verlengen tot het moment van overdracht. De kosten voor deze opvang en de door een gemeente uitgekeerde verstrekkingen (eet-, en leefgeld) na 4 september 2023 kunnen worden gedeclareerd bij het COA.

4.4 Wat betekent het aflopen van de RTB voor het verblijf in een gasthuishouden?

Tijdens de asielprocedure

Dit verblijf kan vanaf 4 september 2023 via een logeerregeling/administratieve overplaatsing van het COA voortgezet worden als de dertelander ervoor kiest om de asielprocedure te doorlopen én het gasthuishouden akkoord is met voortzetting van de opvang. Per 4 september vindt deze administratieve overplaatsing naar het COA plaats. Vanaf die datum worden alle verstrekkingen door het COA uitgekeerd.

Let op: vanaf 4 september 2023 kunnen er voor het gasthuishouden financiële consequenties zijn, bijvoorbeeld als het huishouden een uitkering heeft of toeslagen ontvangt. Er is een flyer beschikbaar die door gasthuishoudens kan worden geraadpleegd (zie bijlage C.1a en C.1b). De gasthuishoudens die gebruik willen maken van een logeerregeling zullen over de mogelijke financiële consequenties extra worden geïnformeerd door het COA, nadat bekend is of de betreffende dertelander heeft aangegeven of hij/zij de asielprocedure wil doorlopen. De Dienst Toeslagen zal na 4 september de gasthuishoudens per brief informeren over de mogelijke consequenties die het in huis hebben van een dertelander na 4 september kan hebben.

Bij een vertrekplicht

Wanneer een dertelander geen verblijfsrecht meer heeft in Nederland vanaf 4 september 2023, moet de dertelander Nederland verlaten. Dit betekent dat de dertelander het gasthuishouden moet verlaten en zich moet uitschrijven uit de BRP.

Let op: indien een dertelander zich niet uitschrijft uit de BRP, maar een gasthuishouden wel aangeeft dat een dertelander niet langer op haar adres verblijft, kan de aantekening 'niet meer woonachtig op het adres' worden geplaatst in de BRP. Informatie over het uitschrijven uit de BRP en aantekening is beschikbaar in bijlage D.2 *Handelswijze beëindiging en weigering vertrek opvang*.

4.5 Kunnen dertelandsers zelf een COA-locatie kiezen?

Nee. Als een dertelander heeft aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen, heeft hij of zij recht op opvang door het COA. De COA-locaties liggen verspreid over Nederland. Afhankelijk van de beschikbaarheid van opvangplekken bepaalt het COA de locatie waar de dertelandsers naar verhuizen. Het COA streeft ernaar om mensen in dezelfde provincie onder te brengen waar zij al opvang (GOO/POO) hebben genoten.

4.6 Hebben derdelanders nog recht op leefgeld na 4 september tijdens de faseringsperiode? Op welke wijze wordt de gemeente geïnformeerd dat een derdelander die nu nog in gemeente x verblijft - verstrekkingen ontvangt van het COA?

Als derdelanders verhuizen naar een COA opvanglocatie, krijgen ze van het COA een vergoeding voor voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven. Deze verstrekkingen kunnen verschillen, afhankelijk of derdelanders zelfstandig kunnen koken op de opvanglocatie bijvoorbeeld. Kijk voor meer info op: <https://www.coa.nl/nl/het-recht-op-opvang>.

Zolang de derdelander in de gemeentelijke opvang verblijft, terwijl hij of zij wacht op overplaatsing naar een COA-opvanglocatie, vraagt het Rijk gemeenten de verstrekkingen onder de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) uit te keren tot het moment van overdracht. De kosten van de opvang inclusief de door de gemeente uitgekeerde verstrekkingen kunnen vanaf 4 september 2023 worden gedeclareerd bij het COA. Zij mogen daarbij ófwel het (voor 2023 nog vast te stellen) normbedrag per dag per gemeentelijke opvangplek hanteren als gebruikt wordt voor crisishulpverlening, óf de werkelijke kosten van de plekken declareren. Gemeenten ontvangen van het COA een instructie over de wijze van factureren (incl. normbedragen, projectcodes en een e-mailadres voor vragen en het indienen van declaraties).

4.7 Hoe is geregeld dat beëindiging uitkering leefgeld door gemeenten aansluit op leefgelduitkering door COA?

Vanaf het moment dat de derdelander fysiek of administratief overgaat naar het COA worden vanuit het COA verstrekkingen gestart. Het is aan de gemeente om vanaf dat moment de uitkeringen aan de derdelander te beëindigen.

4.8 Vanaf welk moment start voor derdelanders de zorgverzekering van het COA?

Vanaf 4 september 2023. Dit geldt voor alle derdelanders die overgaan naar verantwoordelijkheid van het COA, ook diegene die nog enkele weken in de gemeentelijke opvang verblijven, in afwachting van de fysieke overdracht.

4.9 Wie zorgt ervoor dat derdelanders naar de COA-locatie gaan? Op welke wijze is het vervoer naar een COA-locatie geregeld?

Het COA informeert de gemeente welke derdelander waar en wanneer wordt geplaatst en dus ook wanneer de derdelander wordt verwacht op een COA-locatie. Dit zal kort voor vertrek zijn, normaliter wordt 48 uur aangehouden. De gemeente organiseert voor de derdelanders het vervoer van de gemeentelijke opvang naar de COA-locatie, bijvoorbeeld door het verstrekken ov-ticket.

4.10 Heeft het COA voldoende plekken voor de derdelanders die wel een asielprocedure doorlopen?

Het COA heeft rekening gehouden met de komst van derdelanders die de asielprocedure doorlopen. Het beschikbaar komen van plekken in de praktijk is mede afhankelijk van de uitstroom van bijvoorbeeld statushouders en de instroom in Ter Apel (die mensen moeten ook in het land een plek krijgen), aangezien de bezetting van de meeste locaties van het COA hoog ligt. Daarom kijkt het COA in de weken en dagen voor de fysieke overgang naar beschikbare plekken in de provincie/elders in het land (in overleg met de gemeente). Zodra er plekken beschikbaar zijn, krijgen gemeenten bericht van de regiocoördinator wanneer de derdelander op welke COA-locatie wordt verwacht. De gemeente informeert de derdelander en kan – als nodig/desgewenst – de regiocoördinator betrekken.

Als er onverhoopt onvoldoende plekken beschikbaar zijn in de week dat de overdracht gepland staat, kan het COA in overleg met gemeenten wachten met het plaatsen van de derdelander of kijken of elders in het land wel eerder plaatsing kan worden gerealiseerd.

4.11 Wanneer horen de gemeente of de derdelanders die een asielprocedure starten geplaatst kunnen worden in een opvang locatie bij het COA binnen en/of nabij de gemeente?

De gemeente wordt geïnformeerd over wanneer de derdelander op welke COA-locatie wordt verwacht. Regiocoördinatoren zijn het aanspreekpunt voor gemeenten.

4.12 Wat dient er te gebeuren met derdelanders die overgeplaatst worden naar een COA locatie en een huisdier bij zich hebben? (bij COA locaties zijn geen huisdieren toegestaan)

Het is niet toegestaan om huisdieren te houden en/of toe te laten in de opvanglocatie van het COA, tenzij hiervoor schriftelijk toestemming is verkregen van de leiding van de opvanglocatie.

4.13 Derdelanders kunnen als reactie op het voornemen tot buiten behandeling stelling van de asielaanvragen, aangeven de asielprocedure toch te willen doorlopen. Worden deze derdelanders meegenomen in de 12-weekse overdrachtsperiode vanuit de gemeente naar het COA?

Derdelanders die in reactie op het voornemen aangeven de asielprocedure te willen doorlopen, hebben recht op opvang door het COA. Zij zullen in de 12-weekse overdrachtsperiode van zes weken voor en na 4 september worden meegenomen. In de praktijk kan dit betekenen dat ook nadat de fysieke overdracht in een provincie volgens de planning heeft plaatsgevonden, er op een later moment alsnog de fysieke overdracht vanuit de opvang voor Oekraïense ontheemden naar COA opvang zal plaatsvinden. De exacte datum van overgang zal altijd maatwerk zijn wordt in overleg met de gemeente bepaald. Een voorbeeld: sneller plaatsen kan mogelijk zijn als buiten de provincie mag

worden geplaatst, maar daarvoor is het belangrijk met de gemeente waar de derdelander verblijft afstemming te hebben.

5. Derdelanders die alsnog aangeven de asielprocedure te willen doorlopen

5.1 In de brieven van de IND wordt aangegeven dat derdelanders zonder asielprocedure vertrekplichtig zijn vanaf 4 september 2023. Kan een derdelander na 4 september 2023 alsnog asiel in Nederland aanvragen?

De derdelander kan ook na 4 september 2023 asiel aanvragen wanneer hij of zij meent te vrezen voor de eigen veiligheid, in verband met vervolging of ernstige schade, bij terugkeer naar het land van herkomst. Het is eigenlijk de bedoeling dat zij dit reeds kenbaar hebben gemaakt als reactie op de vraag van de IND of zij de asielprocedure willen voortzetten. Wanneer iemand (alsnog) aangeeft te vrezen voor zijn of haar veiligheid in het land van herkomst dan kan verwezen worden naar de asielprocedure.

Let op: De druk op de IND en het COA is zeer hoog. Het is **nadrukkelijk** niet de bedoeling om derdelanders die na beëindiging van de tijdelijke bescherming onder de RTB enkel onderdak zoeken zonder meer door te verwijzen, naar het aanmeldcentrum in Ter Apel.

5.2 Wanneer moeten gemeenten iemand alsnog naar het COA sturen?

Wanneer een derdelander niet tijdig kenbaar heeft gemaakt asiel te willen aanvragen in reactie op de vraag van de IND hierover en toch meent in zijn/haar land van herkomst niet veilig te zijn, in de vorm van dat wordt gevreesd voor vervolging of ernstige schade, kan een derdelander asiel aanvragen. Hiervoor kan de derdelander zich melden bij het COA. Het COA onderzoekt of hiervoor een tijdelijke locatie kan worden ingericht. Zodra daarover meer bekend is, zullen gemeenten nader worden geïnformeerd over de locatie.

5.3 Op welke wijzen moeten gemeenten doorverwijzen als een derdelander alsnog aangeeft niet veilig te zijn in het land van herkomst na het beëindigen van de tijdelijke bescherming?

Derdelanders die aangeven niet veilig te zijn in het land van herkomst staat het vrij asiel in Nederland aan te vragen. Het is echter niet de bedoeling om derdelanders na 4 september door te verwijzen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel. Om Ter Apel te ontlasten, onderzoekt het COA de mogelijkheid een aparte locatie in te richten voor derdelanders die, na 4 september 2023, toch asiel willen aanvragen. Zodra hierover meer bekend is dit gedeeld via de wekelijkse update en de updates van deze Q&A.

Let op: De druk op de IND en het COA is zeer hoog. Deze locatie is **nadrukkelijk** niet bedoeld voor derdelanders die na beëindiging van de tijdelijke bescherming onderdak zoeken of om terugkeer te effectueren. Gemeenten worden daarom met klem verzocht om derdelanders niet zonder meer naar deze locatie of aanmeldcentrum Ter Apel te sturen.

5.4 Is het alsnog aanvragen van asiel op 4 september te beschouwen als een hernieuwde asielaanvraag waarvoor verwijzing naar Ter Apel nodig is zodat het volledige aanmeldproces doorlopen kan worden?

Dit is afhankelijk van of de eerdere asielaanvraag is afgewezen of buiten behandeling is gesteld of is ingetrokken. Indien de derdelander op 4 september 2023 te kennen geeft niet te kunnen terugkeren naar het land van herkomst vanwege vrees voor vervolging of ernstige schade, dan kan hij of zij opnieuw asiel aanvragen. Het is niet de bedoeling om deze derdelanders zonder meer door te verwijzen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel. Om Ter Apel te ontlasten, onderzoekt het COA de mogelijkheid om hiervoor een tijdelijke locatie in te richten.

5.5 Wanneer wordt bekend waar locatie X is?

Dat is nog niet duidelijk. Zodra meer bekend is over de ligging, wordt dit gedeeld via de wekelijkse update en de updates van deze Q&A.

6. Derdelanders zonder verblijfsrecht

6.1 Kan een derdelander - na het vervallen van de tijdelijke bescherming - nog steeds in de gemeentelijke opvang verblijven als zij de asielprocedure niet willen doorlopen?

Indien de asielprocedure van een derdelander is afgerond en de tijdelijke bescherming onder de RTB is beëindigd, heeft een derdelander geen verblijfsrecht meer in Nederland. De derdelander krijgt een terugkeerbesluit opgelegd met een vertrektermijn van 28 dagen. Dit terugkeerbesluit betekent dat de derdelander Nederland moet verlaten.

Na de beëindiging van de tijdelijke bescherming, heeft een derdelander geen recht meer op opvang en de bijbehorende verstrekkingen. Wel kan de derdelander gedurende de 28 dagen vertrektermijn onderdak worden geboden door de opvang tijdelijk voort te zetten. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar bijlagen D.1 *handelswijze vertrek derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning voor Oekraïne* en D.2 *handelswijze beëindiging en weigering vertrek opvang* van het informatiepakket.

6.2 Hoe weet een gemeente of een derdelander verblijfsrecht heeft in Nederland of niet?

Vanaf 4 september 2023 is een niet rechtmatig verblijvende derdelander herkenbaar aan titelcode 98 (geen rechtmatig verblijf) in de BRP.

Terugkeerbesluit met 28 dagen vertrektermijn

6.3 Hoe verhoudt het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor derdelanders zich tot de 28 dagen vertrektermijn?

De tijdelijke bescherming op basis van de RTB wordt op 4 september 2023 beëindigd voor derdelanders die een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne hadden. Dit betekent dat op 4 september de derdelanders hun rechten verliezen die aan de RTB verbonden zijn. Wanneer derdelanders met de beëindiging van de tijdelijke bescherming ook het rechtmatig verblijf in Nederland verliezen, wordt hen in de beëindigingsbeschikking van de IND een vertrektermijn opgelegd van 28 dagen. In deze periode wordt de derdelander in staat gesteld om Nederland vrijwillig en dus in beginsel op eigen initiatief te verlaten. Deze vertrekperiode kent zijn basis in de Europese Terugkeerrichtlijn en de Vreemdelingenwet 2000.

6.4 Mogen gemeenten tijdens de 28 dagen van de vertrektermijn van de derdelanders het leefgeld door betalen?

Ja dat mag. Het Rijk vraagt gemeenten dit te doen wanneer een derdelander aangeeft binnen de vertrektermijn te vertrekken en een beroep doet op onderdak. Ook wanneer derdelanders gebruik maken van het remigratiebeleid wordt gemeenten gevraagd nog onderdak te bieden tot aan het moment van vertrek. Opgemerkt wordt dat gemeenten

hiertoe niet verplicht zijn indien zij dat niet wenselijk achten. Er is immers geen formeel recht op opvang in Nederland meer.

Beëindiging gemeentelijke en particuliere opvang

6.5 Wie gaan de derdelanders fysiek verwijderen uit de gemeentelijke opvang als de tijdelijke bescherming beëindigd wordt?

Wanneer een derdelander de opvang niet vrijwillig verlaat kan de gemeente/locatie eigenaar verschillende stappen ondernemen. Een eerste stap is het in gesprek blijven met de derdelander over vertrek. Voor een overzicht van en meer informatie over de diverse stappen zie bijlage D.2 *Handelswijze beëindiging en weigering vertrek opvang*.

6.6 Waar verblijft de derdelander als hij in beroep gaat tegen het beëindigen van de opvang in de gemeentelijke opvanglocatie?

Een derdelander van wie de tijdelijke bescherming is beëindigd, heeft geen recht meer op opvang. Het eventuele beroep tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming heeft geen schorsende werking. Dit betekent dat ook tijdens een beroep geen recht op opvang bestaat. Dit ligt anders wanneer een derdelander met succes een voorlopige voorziening vraagt bij de rechter tegen de beëindiging van de tijdelijke bescherming onder de RTB (dan wel de beëindiging van de opvang). Als de rechter de voorlopige voorziening toewijst met de uitspraak dat opvang moet worden geboden gedurende de beroepsprocedure moeten de derdelanders opnieuw worden toegelaten tot de opvang. Indien een derdelander meent opnieuw toegang te moeten verkrijgen tot de opvang vraag dan om de uitspraak waarin de rechtbank heeft geoordeeld over de voorlopige voorziening en het recht op opvang.

Zoals hierboven aangegeven heeft iemand in principe geen recht meer op opvang; hij moet de opvang dus verlaten (in het geval van onderdak na ommekomst van de vertrektermijn van 28 dagen) Wanneer iemand de opvangplek heeft verlaten is het aan de derdelanders zelf om Nederland te verlaten. Indien deze derdelander weigert te vertrekken uit de opvang en feitelijk een opvangplek bezet houdt, zit hij of zij hier nog terwijl dit niet is toegestaan. De gemeente/locatie eigenaar kan dan verschillende stappen ondernemen. Een eerste stap is het in gesprek blijven met de derdelander over vertrek. Voor een overzicht van en meer informatie over de diverse stappen zie bijlage: D.2 *Handelswijze beëindiging en weigering vertrek opvang*.

6.7. Is het de verantwoordelijk van de derdelander om met een brief aan te tonen dat er nog tijdelijk verbleven mag worden op de locatie?

Tot 4 september 2023 hebben derdelanders nog recht op opvang onder de RTB. Na 4 september is dit voor een groep derdelanders niet meer het geval. De derdelanders uit deze groep die hebben aangegeven asiel te willen aanvragen hebben recht op opvang door het COA. Wanneer de fysieke overdracht van de derdelander naar het COA in de provincie waarin de gemeente zich bevindt na 4 september is ingepland, dan vraagt het Rijk de gemeente om de opvang vrijwillig voort te zetten tot de overdracht plaatsvindt.

Ook na 4 september kan een derdelander nog recht hebben op gemeentelijke opvang. Bijvoorbeeld wanneer een derdelander een voorlopige voorziening heeft toegewezen gekregen door de rechtbank en waarin is bepaald dat betrokkene in afwachting van het oordeel in beroep recht blijft houden op deze gemeentelijke opvang. Dit moet de derdelander ook zelf aan kunnen tonen via de rechterlijke uitspraak. Zie ook bijlage D.2 *Handelswijze beëindiging en weigeren vertrek opvang*.

Terugkeer

6.8 Hoe wordt omgegaan met een derdelander die begin september niet kan reizen vanwege medische omstandigheden (o.a. zwangerschap)?

Indien een vertrekplichtige derdelander wel terug wil keren, maar niet kan uitreizen kan onder bepaalde omstandigheden tijdelijk onderdak worden geboden in een locatie van het COA. Hiervoor kunt u contact opnemen met de DT&V.

7. Financiën

7.1 Hoe is vanaf 4 september de bekostiging van de opvang van derdelanders ingeregeld die niet langer onder de Richtlijn tijdelijke bescherming van ontheemden uit Oekraïne vallen? Hoe kan een gemeente de kosten voor derdelanders die overgaan naar het COA declareren?

Op 4 september 2023 eindigt voor derdelanders die een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne hadden de tijdelijke bescherming op basis van de RTB en de RooO. Vanaf die datum moeten gemeenten de GOO-plekken waarin nog derdelanders verblijven niet langer aanmelden als plekken die beschikbaar zijn voor ontheemden uit Oekraïne.

Gemeenten kunnen de kosten die zij maken ten aanzien van de doelgroep derdelanders die recht hebben op opvang bij het COA vanaf 4 september 2023 declareren bij het COA. Zij mogen daarbij ófwel het (voor 2023 nog vast te stellen) normbedrag per dag per gemeentelijke opvangplek hanteren als gebruikt wordt voor crisisnoodopvang, óf de werkelijke kosten van de plekken declareren. Gemeenten ontvangen van het COA een instructie over de manier van factureren (incl. normbedragen, projectcodes en een e-mailadres voor vragen en het indienen van declaraties).

Voor wat betreft de mogelijkheid van het bieden van opvang gedurende de vertrektermijn van 28 dagen wordt onderzocht hoe de kosten die hieraan zijn verbonden, worden vergoed. Bij voorkeur zal gebruik worden gemaakt van een bestaande regeling. Zodra hierover meer bekend is, zal dit worden gedeeld via de wekelijkse update en de updates van deze Q&A.

7.2 Hoe vindt de bekostiging van eventueel onderdak gedurende de 28 dagen vertrektermijn plaats?

Ten aanzien van de mogelijkheid van coulance gedurende de vertrektermijn van 28 dagen wordt onderzocht hoe de kosten die hieraan zijn verbonden, worden vergoed. Bij voorkeur zal gebruik worden gemaakt van een bestaande regeling. Zodra hierover meer bekend is, wordt dit worden gedeeld via de wekelijkse update en updates van deze Q&A.

7.3 De gemeente wil de opvang van derdelanders ook na de 28 dagen vertrektermijn voortzetten. Hoe kan de gemeente de kosten dekken?

Derdelanders van wie de tijdelijke bescherming is beëindigd hebben na 4 september 2023 geen recht meer op opvang. Enkel gedurende de 28-dagen vertrektermijn kan de gemeente nog onderdak bieden voor vertrekplichtige derdelanders. Wanneer het verblijf de vertrektermijn overschrijdt, omdat vertrek nog niet kan worden gerealiseerd en men deelneemt aan het remigratiebeleid, kan met de DT&V worden bezien of een plaatsing op een vrijheidsbeperkende locatie een optie is. Indien dit niet mogelijk is, worden de kosten voor het gecontinueerd faciliteren van onderdak vergoed door het Rijk (zie bijlage D.1).

8. Werk

8.1 Mag een derdelander met een tijdelijke verblijfsvergunning Oekraïne na 4 september 2023 blijven werken in Nederland?

Dit is afhankelijk van de verblijfsrechtelijke positie. Indien de derdelander voor of na 4 september 2023 in het bezit is van een asielvergunning zijn zij - als statushouders - vrij op de arbeidsmarkt.

Op het moment dat derdelanders wel een verblijfsvergunning asiel hebben aangevraagd maar er nog geen beslissing is genomen over de aanvraag, dan mogen zij na 4 september alleen werken onder de voorwaarden zoals die gelden voor asielzoekers in procedure. Zo mag er maximaal 24 weken per periode van 52 weken worden gewerkt, waarbij de periode van voor 4 september niet wordt meegenomen voor het bepalen van de periode van 24 weken waarin gewerkt mag worden. De asielaanvraag moet tenminste zes maanden in behandeling zijn. Hierbij wordt voor deze groep de datum van de BRP-inschrijving gezien als de start van de asielprocedure. Daarnaast is er een tewerkstellingsvergunning vereist voor de werkgever. Deze vergunning moet de werkgever aanvragen via het werkgeversportaal van het UWV. NB: Van werkende asielzoekers die opgevangen worden door het COA wordt een financiële bijdrage in de opvang verlangd. Kijk hiervoor ook op: [COA - Werken: vrijwilligerswerk en betaald werk | www.coa.nl](https://www.coa.nl).

Derdelanders die geen asiel willen aanvragen en per 4 september ook niet meer onder de RTB vallen, moeten Nederland verlaten na het aflopen van de RTB. Na 4 september is er voor hen nog sprake van een vertrektermijn van 28 dagen. In deze periode mogen zij niet werken. Zij mogen vanaf deze datum alleen (blijven) werken in Nederland als ze in het bezit zijn van een verblijfsvergunning waarmee werken in Nederland is toegestaan.

8.2 Mag een derdelander met een tijdelijke verblijfsvergunning uit Oekraïne die een buiten behandeling stelling heeft ontvangen en opnieuw asiel aanvraagt werken?

Als een derdelander opnieuw asiel aanvraagt, gelden dezelfde regels omtrent de toegang tot de arbeidsmarkt als voor andere asielzoekers in procedure. Een asielzoeker mag in Nederland maximaal 24 weken werken over een periode van 52 weken en de werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning. De asielaanvraag moet dan wel minstens zes maanden in behandeling zijn voordat een tewerkstellingsvergunning kan worden afgegeven. Wanneer een derdelander na afronding van de asielaanvraag besluit opnieuw asiel aan te vragen, moet er een nieuwe asielaanvraag worden ingediend. De derdelander zal dan ook zes maanden moeten wachten alvorens weer te mogen werken.

8.3 Hoe weet een werkgever dat hij een derdelander in dienst heeft die na 4 september niet meer (zonder tewerkstellingsvergunning) mag werken?

Er is hierover informatie beschikbaar op de websites van de Rijksoverheid en het UWV. Werkgevers kunnen zelf nagaan of ze een derdelander in dienst hebben die vanaf 4 september 2023 niet meer onder de RTB valt door de gegevens op het O-document te controleren. Op het O-document van derdelanders die per 4 september 2023 niet meer onder de RTB vallen staat een vervaldatum van 4 september 2023. Als dit het geval is, gelden de regels zoals genoemd onder vraag 8.1: Mag een derdelander met een tijdelijke verblijfsvergunning uit Oekraïne na 4 september 2023 blijven werken in Nederland?

8.4 Hoe worden werkgevers geïnformeerd dat er een derdelander bij hen werkt die na 4 september geen arbeid meer mag verrichten?

Werkgevers worden via de websites van de Rijksoverheid, en het UWV geïnformeerd. Tevens wordt deze informatie via de Stichting van de Arbeid, AWVN en de ABU verspreid aan werkgevers. Daarnaast onderzoekt het UWV of het mogelijk is een brief naar werkgevers die derdelanders in dienst hebben te sturen. De groep derdelanders die dit aangaat is ook zelf per brief geïnformeerd over het beëindigen van de bescherming onder de RTB per 4 september 2023. In deze brief is opgenomen dat na afloop van de bescherming onder de RTB daarmee ook de toegang tot de arbeidsmarkt zal veranderen.

8.5 Kan een gemeente werkgevers informeren dat zij een derdelander in dienst hebben waarvan de bescherming onder de RTB wordt beëindigd?

Gemeenten kunnen in algemene zin werkgevers informeren over de consequenties van het beëindigen van de bescherming onder de RTB voor derdelanders met een tijdelijk Oekraïens verblijfsrecht. De vrijstelling van de tewerkstellingsvergunningplicht voor werkgevers die ontheemden die vallen onder de RTB in loondienst hadden, geldt vanaf 4 september 2023 niet meer voor deze groep derdelanders (aangezien zij vanaf 4 september 2023 geen tijdelijke bescherming meer hebben onder de RTB).

8.6 Mag een derdelander tijdens de vertrektermijn nog werken?

Nee, een vertrekplichtige derdelander mag tijdens de vertrektermijn geen arbeid verrichten. Immers, hij heeft geen rechtmatig verblijf meer. De vrijstelling van de tewerkstellingsvergunningplicht (met meldplicht) voor werkgevers die ontheemden uit Oekraïne in loondienst hebben geldt alleen voor ontheemden die vallen onder de RTB.

9. Zorg

9.1 Ontvangt de derdelander die een asiel aanvraag heeft lopen zorg na 4 september?

Ja, in algemene zin ontvangt iedereen die dat nodig heeft in Nederland medisch noodzakelijke zorg. De wijze waarop die zorg bekostigd wordt hangt af van de situatie.

Derdelanders hebben bij aankomst in Nederland automatisch een asielaanvraag ingediend. Per 4 september vervalt de Regeling medische zorg ontheemden uit Oekraïne (RMO) voor deze groep en vallen derdelanders met een asielaanvraag onder de Regeling medische zorg asielzoekers (RMA). De inhoud van deze regelingen komt overeen. Derdelanders die een reguliere verblijfsvergunning ontvangen, dienen zelf een zorgverzekering aan te vragen zodra zij door de gemeenten zijn gehuisvest als vergunninghouder. Derdelanders die de asielprocedure niet willen doorlopen of waarvan de asielaanvraag is afgewezen zijn per 4 september zelf verantwoordelijk voor de kosten van zorg. Als zij de kosten van medisch noodzakelijk zorg niet kunnen betalen dan kan de zorgverlener een beroep doen op de subsidieregeling medische noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) of de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

9.2 Ontvangt de derdelander die een verblijfsvergunning heeft ontvangen nog zorg na 4 september?

Derdelanders die een reguliere verblijfsvergunning ontvangen, dienen zelf een zorgverzekering aan te vragen zodra zij door de gemeenten zijn gehuisvest als vergunninghouder. Indien uw gemeente hier mee te maken krijgt ontvangt u hierover van het COA bericht.

9.3 Ontvangt de derdelander die geen asiel aanvraagt nog zorg na 4 september?

Derdelanders die de asielprocedure niet willen doorlopen of waarvan de asielaanvraag is afgewezen zijn per 4 september 2023 zelf verantwoordelijk voor de kosten van zorg. Als zij de kosten van medisch noodzakelijke zorg niet kunnen betalen dan kan de zorgverlener een beroep doen op de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) of de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

9.4 Ontvangt een derdelander nog zorg tijdens de 28 dagen vertrektermijn?

Nee, derdelanders zijn per 4 september 2023 zelf verantwoordelijk voor de kosten van zorg. Als zij de kosten van medisch noodzakelijke zorg niet kunnen betalen dan kan de zorgverlener een beroep doen op de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) of de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

10. Onderwijs

10.1 Wat zijn de perspectieven voor de derdelanders die studie willen afronden?

Derdelanders die aan een Nederlands onderwijsinstituut studeren kunnen een verblijfsvergunning regulier studie aanvragen. Als zij aan alle eisen voldoen, kan er coulance worden toegepast op het vereiste voor een Machtiging tot Voorlopig Verblijf (MVV). Meer informatie vindt u op deze [website](#).

10.2 Mag een derdelander een opleiding in Nederland afmaken?

Ja, als deze derdelander op 4 september 2023 ingeschreven staat aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs (hogeschool of universiteit) en collegegeld (instellingstarief) betaalt, dan mag de studie voortgezet worden aan deze instelling. Dit ontslaat de derdelander echter niet van zijn vertrekplicht om Nederland te verlaten. Inschrijving aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs geeft geen rechtmatig verblijf.

10.3 Kan een derdelander een studie voortzetten bij een verhuizing naar een andere gemeente. Heeft dat gevolgen voor de studie?

De studie kan los van de gemeente waar men verblijft worden voortgezet aan de instelling waar de derdelander ingeschreven staat en waar hij/zij dus een studie volgt.

10.4 Kunnen kinderen van een derdelander die op een basis of middelbare school zitten de school afmaken? Heeft een minderjarige derdelander tijdens de vertrektermijn nog recht op onderwijs?

Alle kinderen onder de 18 hebben recht op onderwijs, ongeacht hun status. Zolang zij in Nederland verblijven en ingeschreven staan op school kunnen zij het onderwijs vervolgen.

Studenten die voor 4 september 2023 al volgens de geldende regels waren ingeschreven bij een Nederlandse onderwijsinstelling, mogen hun studie afronden. Het is daarbij van belang dat er op het moment van inschrijving sprake is van een rechtmatig verblijf in Nederland. Dit ontslaat de derdelanders niet van hun vertrekplicht om Nederland te verlaten. Inschrijving aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs geeft geen rechtmatig verblijf. Derdelanders die op 4 september 2023 niet rechtmatig in Nederland verblijven, mogen niet met een nieuwe opleiding beginnen.

11. Openbare orde en veiligheid

11.1 Hoeveel mensen verwacht het ministerie van Justitie en Veiligheid die vertrekken met onbekende bestemming (MOB)?

Hier zijn geen bruikbare inschattingen over. Deze groep verschilt van andere groepen in de (asiel)opvang waarover historische cijfers bestaan. Hoewel al voor 4 september 2023 is geïnventariseerd wie al dan niet de asielprocedure wil doorlopen, kan eenieder ertoe besluiten om met onbekende bestemming te vertrekken.

11.2 Hoe wordt voorkomen dat men MOB gaat en zich een half jaar later alsnog in Ter Apel meldt?

Het staat een persoon vrij een opvolgende asielaanvraag te doen, ook wanneer iemand MOB is gegaan.

12. Gegevensdeling en communicatie

12.1 De contactpersoon binnen de gemeente wijzigt, hoe geef ik dit aan?

De IND kan per gemeente met één contactpersoon de gegevens delen. Hier kan tussentijds een wijziging in worden aangebracht bijvoorbeeld wanneer iemand een andere functie heeft of met vakantie is. Als er binnen de gemeente een nieuwe contactpersoon is voor het delen van de gegevens dan dien je dit tijdig door te geven door te mailen naar derdelandersoek@ind.nl

12.2 De gegevens van de derdelanders zijn gelekt, wat moet ik doen?

Indien er een datalek heeft plaatsgevonden wordt het interne gemeentelijke datalekprotocol opgevolgd.

Daarnaast moet het datalek zo snel mogelijk maar in ieder geval binnen 24 uur na ontdekking gemeld worden via datalek@ind.nl. Graag bij melding de volgende informatie verstrekken:

1. Datum en tijdstip van de constatering van de (vermoedelijke) inbreuk in verband met persoonsgegevens.
2. Aard van de inbreuk in verband met persoonsgegevens
3. De persoonsgegevens en betrokkenen
4. Waarschijnlijke gevolgen van de inbreuk in verband met persoonsgegevens
5. Maatregelen die gemeente heeft voorgesteld of genomen om de inbreuk in verband met persoonsgegevens aan te pakken, waaronder, in voorkomend geval, de maatregelen ter beperking van de eventuele nadelige gevolgen daarvan
6. Maatregelen die gemeente heeft voorgesteld of genomen om het risico op herhaling van eenzelfde inbreuk in verband met persoonsgegevens te beperken

12.3 Geldt er een vervalttermijn bij de gegevens?

Ja, de gegevens die via de bestandenpostbus worden verstuurd kennen een vervalttermijn van een maand geteld vanaf het moment van gegevensdeling. Daarna zijn de gegevens niet meer te bereiken en worden ze verwijderd. De gegevens kunnen na ontvangst via de bestandenpostbus intern worden opgeslagen op een veilige en beperkt toegankelijke locatie. Als de gegevens niet langer nodig zijn, moeten de gegevens definitief gewist worden van alle locaties waarop deze zijn opgeslagen.

12.4 Met wie mag ik binnen de gemeente de gegevens delen?

De gegevens van de betrokkenen mogen binnen de gemeente alleen gedeeld worden met medewerkers die zich bezighouden met het proces van de begeleiding rondom de opvang van deze groep derdelanders.

12.5 Moet ik als gemeente voor een volgend deelmoment nogmaals mailen om de gegevens op te vragen?

Nee, de aanmelding is eenmalig. De gemeentelijke contactpersonen krijgen automatisch een mail met de lijsten halverwege augustus en rond 4 september 2023.

12.6 Op welke wijze kan de gemeente deze informatie inzetten?

De gemeente kan deze informatie inzetten ter begeleiding/ondersteuning.

Het gaat dan o.a. om:

-Derdelanders die na 4 september 2023 mogen blijven:

Interne proces en ondersteuning inrichten op het gegeven dat deze doelgroep in de GOO/POO mag blijven.

-Derdelanders waarvan na 4 september 2023 de RTB wordt beëindigd:

Extra ondersteuning en begeleiding bieden bij (aandachtspunt: de derdelander heeft in november 2022 een voorlichtingsbrief en/of hebben een O-document geldig tot 4 september 2023 van de IND gehad. Het is niet de bedoeling dat er a.d.h.v. de lijsten primair gecommuniceerd wordt naar de klant over zijn procedure):

1. Overgang naar het COA
2. Vertrek / remigratie

12.7 Waar kan ik mij aanmelden voor het ontvangen van de gegevens van de derdelanders in mijn gemeente?

U kunt zich aanmelden door een mail te sturen naar onderstaande mailadres met het verzoek de gegevens te ontvangen van de derdelanders waarvan de RTB afloopt in uw gemeente: derdelandersoek@ind.nl (let op: de IND kan per gemeente met één contactpersoon de gegevens delen).

12.8 Wanneer kan ik de gegevens van de derdelanders in mijn gemeente opvragen?

De IND deelt na aanvraag de gegevens op een aantal momenten met de gemeente. Dit zal nog halverwege augustus en rond 4 september 2023 zijn.

12.9 Wat gebeurt er na september?

Het convenant heeft een looptijd tot 30 september. Als gemeente ben je verantwoordelijk voor het onomkeerbaar vernietigen van gegevens (waaronder persoonsgegevens en bestaande kopieën).

12.10 Wat is de eerste stap die door de gemeente genomen moet worden om gegevens te kunnen ontvangen van de IND?

De IND, het ministerie van JenV en de VNG hebben een convenant opgesteld voor de samenwerking. Dit convenant is geschikt voor elke gemeente, en dient door elke gemeente individueel afgesloten te worden. Laat het convenant ondertekenen door een daartoe bevoegd verantwoordelijke. Vervolgens is er binnen de gemeente één contactpersoon die de gegevens bij de IND kan opvragen.

12.11 Welke check moet ik als gemeente doen op m.b.t. gegevensuitwisseling, beheer en beveiligingsmaatregelen?

Zorg ervoor dat de gegevens na ontvangst veilig worden opgeslagen en alleen worden verwerkt voor het doel waarvoor de gegevens verstrekt zijn en beperk de toegankelijkheid van de gegevens tot medewerkers die een rol hebben binnen het proces.

12.12 Welke gegevens van de derdelanders krijg ik?

U krijgt de BSN-nummers van de derdelanders waarvan de RTB afloopt per 4 september 2023 én van de derdelanders die onder de RTB blijven vallen. Het is niet mogelijk om hierbij een onderscheid te maken tussen de spoor 2 en spoor 4 zaken.

12.13 Worden deze Q&A's geüpdatet?

Ja, wanneer hier aanleiding toe is, worden deze QenA's geüpdatet.

12.14 Hoe weten gemeenten wie welke brief vanuit het Rijk heeft ontvangen?

Er is verschillende correspondentie naar de derdelanders gegaan. Alle derdelanders die per 4 september 2023 niet meer onder de RTB vallen, hebben een informerende brief vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen. Aan de brief was ook een flyer gericht aan de gasthuishoudens toegevoegd. Vanuit de IND hebben derdelanders een brief ontvangen met de vraag of zij hun asielprocedure ook daadwerkelijk willen doorlopen.

Wanneer zij hier niet op hebben gereageerd, hebben zij een voornemen tot buiten behandeling stelling ontvangen, waarna een beschikking volgt waarmee de asielaanvraag inhoudelijk wordt afgesloten. Dit zal vóór 4 september 2023 zijn. Deze zijn direct gericht aan de derdelander. De IND kan gemeenten geen inzicht geven op wie deze brieven wel of niet heeft ontvangen. Wanneer zij wel op de brief gereageerd hebben, is de asielaanvraag van bepaalde groepen reeds in behandeling genomen en afgerond (spoor 2 en kansrijke zaken), of zal de asielaanvraag na 4 september worden behandeld.

De IND heeft derdelanders van wie de verwachting is dat zij na 4 september a.s. geen bescherming onder de RTB meer hebben een voornemen gestuurd. Er volgt vóór 4 september 2023 een beschikking tot beëindiging RTB. Deze brieven zijn wederom direct gericht aan de derdelander zelf. Via het gegevensconvenant kan een gemeente bij de IND opvragen welke derdelanders wel/niet onder de RTB vallen na 4 september. Er kan ook contact worden opgenomen met de ketenservicelijn voor nadere vragen.

12.15 Hoe weet Vluchtelingenwerk Nederland (VWN) wie derdelanders zijn?

Er vindt geen directe gegevensuitwisseling met VWN plaats.

12.16 Is in de algemene brief van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) ook een toelichting op de vertrekopties opgenomen?

Ja. In de algemene brief vanuit JenV aan alle derdelanders is informatie opgenomen over het remigratiebeleid van de DT&V.

13. Overige vragen en antwoorden

13.1 Is uitschrijving uit BRP hetzelfde als intrekking van de RTB?

Nee, de IND moet de tijdelijke bescherming beëindigen en doet dat in een besluit. Het is voor de IND belangrijk dat bij uitschrijving uit de BRP een intrekkingverklaring wordt ondertekend door de derdelander en naar de IND wordt opgestuurd. Deze intrekkingverklaring vindt u hier: [Oorlog in Oekraïne | IND](#). Aan de rechterzijde van de pagina (onder “meer informatie”) kan de intrekkingverklaring worden gedownload.

13.2 Is er ruimte voor gemeenten om een eigen handelingsperspectief te ontwikkelen?

Het Rijk vraagt gemeenten zo veel mogelijk naar de landelijke handelswijze te handelen en deze eventueel aan te vullen met lokale aandachtspunten en daaruit voortvloeiende werkwijzen. De landelijke handelswijze is weergegeven in het aangeboden informatiepakket. Dit pakket kan ook worden geraadpleegd op het forum van de VNG.